

I. RECENZJE, NOTY BIBLIOGRAFICZNE, Dyskusje, VARIA

MARYLA BIENIEK-MAJKA

RAPORT Z BADAŃ „LOSY ZAWODOWE I EDUKACYJNE ABSOLWENTÓW 2015 ROKU” KUJAWSKO-POMORSKIEJ SZKOŁY WYŻSZEJ W BYDGOSZCZY

1. WSTĘP

Badania losów absolwentów szkół wyższych są uznawane za priorytet w podwyższaniu jakości kształcenia oraz pozwalają dostosować ofertę kształcenia do wymogów rynku pracy, szczególnie lokalnego. W związku z tym Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy od 2006 roku zajmuje się badaniem losów absolwentów. W celu wspomaganie i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia został powołany Międzywydziałowy Zakład Ewaluacji Jakości Kształcenia Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej. Do jego podstawowych zadań należy konstruowanie i modyfikowanie narzędzi badawczych oraz opracowywanie wyników po przeprowadzeniu badań. Badaniem są objęci absolwenci studiów I jak i II stopnia. Ankieta rozdawana jest w dniu absolutorium, w sześć miesięcy po ukończeniu studiów. Badanie ma być powtórzone po trzech i po pięciu latach od momentu ukończenia studiów¹. Do monitorowania losów zawodowych absolwentów zostały zobligowane uczelnie artykułem 13a Ustawy o Szkolnictwie Wyższym, następnie obowiązek ten na mocy artykułu 13b został przeniesiony na ministerstwo, a do gromadzenia danych zobligowano Zakład Ubezpieczeń Społecznych². Mimo zniesienia obowiązku Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w dalszym ciągu kontynuuje prowadzony przez siebie monitoring losów zawodowych absolwentów. Do tej

¹ B. Bazeli, *Raport z badania losów zawodowych i edukacyjnych absolwentów kierunku „ekonomia” KPSW w Bydgoszczy. Rocznik 2014*, [w:] A. Czyżewski, D. Czakowski (red.), *Efektowność ekonomiczna i adekwatność społeczna w wyborach gospodarczych*, Wyd. KPSW w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2015, s. 9–10.

² www.isap.sejm.gov.pl/ – Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 marca 2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym Dz. U. z 2012 r. poz. 572, 742, 1544, z 2013 r. poz. 675, 829, 1005, 1588, 1650, z 2014 r. poz. 7, 768, 821, 1004, 1146, 1198, z 2015 r. poz. 357, 860, 1187, 1240, 1268, 1767, 1923, z 2016 r. poz. 64 – [21. 06. 2016].

pory opracowywanie wyników następowało na poziomie wydziałów i kierunków studiów. Niniejszy raport jest zestawieniem wyników z badań absolwentów niemalże z wszystkich kierunków, które zostały ukończone w 2015 roku. Pozwala to na szersze spojrzenie na losy zawodowe i edukacyjne absolwentów.

2. METODYKA BADAŃ

Międzywydziałowy Zakład Ewaluacji Jakości Kształcenia Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej opracował kwestionariusz ankiety, za pomocą której określa losy zawodowe i edukacyjne absolwentów. Kwestionariusz poruszał następujące kwestie:

- płeć,
- miejsce zamieszkania,
- zatrudnienie,
- typ zatrudnienia,
- zgodność zatrudnienia z kierunkiem studiów,
- źródła ofert pracy,
- zadowolenie z pracy,
- zamiar zmiany pracy,
- uzyskana gratyfikacja po ukończeniu studiów,
- dalsza edukacja,
- zatrudnienie podczas studiów.

Badanie jest przeprowadzane systematycznie i obejmuje absolwentów po ukończeniu przez nich studiów i odbiorze dyplomu. W 2015 roku w wywiadzie ankietowym udział wzięło 105 absolwentów z kierunków studiów:

- administracja I i II stopnia,
- ekonomia II stopnia,
- budownictwo,
- geodezja i kartografia,
- pedagogika I i II stopnia,
- filologia,
- stosunki międzynarodowe.

co stanowi 15% uprawnionych do badania. Niestety w badaniu nie wzięli udziału absolwenci ekonomii I stopnia. Zdecydowana większość z nich kontynuuje studia na poziomie II stopnia w Kujawsko-Pomorskiej Szkole Wyższej. Prawdopodobnie posiadany w dalszym ciągu status studenta naszej uczelni spowodował ominięcie uczestnictwa w przeprowadzanym badaniu. W związku z powyższym w prezentowanych materiałach pomięto ten kierunek studiów.

Wielkość próby badawczej była zróżnicowana w zależności od kierunku i stanowiła kilka procent na kierunku budownictwo oraz geodezja i kartografia, do niemalże 50% w przypadku kierunku – stosunki międzynarodowe. Pozyskane wyniki pozwalają na oszacowanie sytuacji zawodowej absolwentów z 2015 roku Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy po 6 miesiącach od momentu ukończenia studiów.

3. WYNIKI BADAŃ

Głównym obszarem zainteresowań jest przede wszystkim sytuacja zawodowa absolwentów oraz ich plany w zakresie dalszej edukacji. Dlatego też w głównej mierze tej tematyki dotyczyły pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety. Odpowiedzi absolwentów zostały zaprezentowane z podziałem na kierunek ukończonych studiów. Natomiast na podstawie metryczki ukazano strukturę absolwentów według płci i miejsca zamieszkania.

Tabela 1. Struktura absolwentów wg kierunków studiów i płci (%)

kierunek studiów	kobieta	mężczyzna
administracja I stopnia	43	57
administracja II stopnia	90	10
ekonomia II stopnia	100	0
budownictwo	50	50
geodezja i kartografia	100	0
pedagogika I stopnia	100	0
pedagogika II stopnia	89	11
filologia	71	29
stosunki międzynarodowe	50	50

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet.

Analizując absolwentów według ich płci (tabela 1.) można uznać, że takie kierunki jak filologia, pedagogika, ekonomia są silnie sfeminizowane (nie wzięto pod uwagę absolwentów z kierunku geodezja i kartografia ze względu na niereprezentacyjną próbę badawczą). Porównując strukturę płci absolwentów ze strukturą płci studentów można zauważyć silniejszą determinację kobiet w celu ukończenia rozpoczętego cyklu kształcenia, a także dalszą chęć kontynuowania studiów wyższych na kolejnym stopniu kształcenia.

Tabela 2. Struktura absolwentów wg kier. studiów i miejsca zamieszkania (%)

kierunek studiów	miasto	wieś
administracja I stopnia	43	57
administracja II stopnia	36	64
ekonomia II stopnia	63	34
budownictwo	0	100
geodezja i kartografia	100	0
pedagogika I stopnia	71	29
pedagogika II stopnia	48	52
filologia	43	57
stosunki międzynarodowe	83	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet.

Przyglądając się miejscu zamieszkania absolwentów to możemy zauważyć, że studenci kończący II stopień studiów pochodzą przeważnie ze wsi, natomiast studenci kończący I stopień pochodzą przeważnie z miasta.

Tabela 3. Struktura absolwentów wg kier. studiów i zatrudnienia (%)

wyszczególnienie	zatrudnienie		forma zatrudnienia		
	kierunek studiów	tak	nie	umowa o pracę	umowa zlecenie
administracja I stopnia	86	14	83	17	0
administracja II stopnia	82	18	91	3	6
ekonomia II stopnia	88	12	86	14	0
budownictwo	100	0	0	0	100
geodezja i kartografia	100	0	100	0	0
pedagogika I stopnia	71	29	80	20	0
pedagogika II stopnia	85	15	83	13	4
filologia	86	14	100	17	0
stosunki międzynarodowe	50	50	0	100	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet.

Analizując zatrudnienie absolwentów należy zauważyć, że zdecydowana większość pracuje i jest zatrudniona na umowę o pracę. Na umowę zlecenie pracują częściej absolwenci I stopnia niż II stopnia studiów. Należy zaznaczyć, że w przypadku 17% absolwentów filologii zatrudnieni są oni zarówno na umowę o pracę jak i umowę zlecenie. Natomiast absolwenci budownictwa oraz administracji studiów II stopnia wskazali inną formę zatrudnienia niż tradycyjna umowa o pracę, czy umowa zlecenie.

Tabela 4. Struktura absolwentów wg kier. studiów i pochodzenia oferty pracy (%)

kierunek studiów	od znajomych /rodziny	z ogłoszenia	z Urzędu Pracy	inne	brak odpowiedzi
administracja I stopnia	33	50	0	17	0
administracja II stopnia	38	9	16	37	0
ekonomia II stopnia	43	29	0	14	14
budownictwo	0	0	0	50	50
geodezja i kartografia	0	100	0	0	0
pedagogika I stopnia	40	40	0	20	0
pedagogika II stopnia	39	9	9	35	8
filologia	17	17	17	49	0
stosunki międzynarodowe	33	67	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet.

Oferty pracy, z których skorzystali absolwenci Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy, pochodziły przede wszystkim z ogłoszenia lub od znajo-

mych bądź rodziny. Często absolwenci wskazywali „inne”, niesprecyzowane źródła pochodzenia oferty pracy. Jednakże na uwagę zasługuje fakt, że znikoma część absolwentów szkoły wyższej skorzystała z oferty Urzędu Pracy. Można więc wywnioskować, że posiadane przez Urzędy Pracy propozycje pracy są nieadekwatne do zapotrzebowania absolwentów.

Zdecydowana większość studentów wykonuje pracę zawodową podczas studiów (tabela 5). Wynikać to może ze specyfiki studiów niestacjonarnych i konieczności ponoszenia kosztów czesnego. Jednakże można zauważyć przyrost zatrudnienia wśród absolwentów szczególnie tych kończących studia na kierunku administracja oraz studia I stopnia na kierunku pedagogika, czy studia II stopnia na kierunku ekonomia.

Tabela 5. Struktura absolwentów wg kier. studiów oraz zatrudnienia w trakcie studiów (%)

kierunek studiów	tak	nie	Przyrost zatrudnienia po ukończeniu studiów
administracja I stopnia	71	29	15
administracja II stopnia	69	31	19
ekonomia II stopnia	75	25	13
budownictwo	100	0	0
geodezja i kartografia	0	100	100
pedagogika I stopnia	57	43	14
pedagogika II stopnia	81	19	4
filologia	86	14	0
stosunki międzynarodowe	50	50	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet.

Tabela 6. Struktura absolwentów wg kier. studiów oraz zadowolenia z pracy i chęci zmiany pracy (%)

wyszczególnienie	praca zgodna z kierunkiem studiów			zadowolenie z pracy		zamiar zmiany pracy		
	tak	nie	brak odpowiedzi	tak	nie	tak	nie	brak odpowiedzi
administracja I stopnia	66	17	17	67	33	50	50	0
administracja II stopnia	72	28	0	91	9	31	66	3
ekonomia II stopnia	43	29	28	86	14	57	29	14
budownictwo	50	0	50	100	0	0	100	0
geodezja i kartografia	0	100	0	50	50	50	50	0
pedagogika I stopnia	20	80	0	100	0	60	40	0
pedagogika II stopnia	83	17	0	87	13	17	83	0
filologia	33	67	0	83	17	33	67	0
stosunki międzynarodowe	0	100	0	67	33	33	67	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet.

Badani zatrudnieni absolwenci nie zawsze pracują zgodnie z wybranym kierunkiem studiów. Najwięcej zatrudnionych zgodnie z kierunkiem studiów jest absolwentów studiów II stopnia z kierunku pedagogika i administracja. Ukończenie studiów wyższego stopnia daje możliwość uzyskania pracy w zawodzie. Potwierdzeniem tego jest fakt, że o ponad 60% więcej absolwentów kierunku pedagogiki studiów II stopnia pracuje zgodnie z wybranym kierunkiem studiów w porównaniu z absolwentami studiów I stopnia. Absolwenci przeważnie są zadowoleni z posiadanej pracy, ale średnio co trzeci chciałby tę pracę zmienić. Chęć zmiany pracy jest skorelowana z brakiem zgodności wykonywanej pracy z kierunkiem ukończonych studiów.

Tabela 7. Struktura absolwentów wg kier. studiów oraz gratyfikacji po ukończeniu studiów (%)

kierunek studiów	awans na wyższe stanowisko	przeszeregowanie płacowe	nagroda	brak odpowiedzi
administracja I stopnia	43	29	0	28
administracja II stopnia	15	15	8	62
ekonomia II stopnia	0	25	25	50
budownictwo	0	0	0	100
geodezja i kartografia	0	0	0	100
pedagogika I stopnia	0	14	14	72
pedagogika II stopnia	26	30	4	48
filologia	14	0	0	86
stosunki międzynarodowe	0	17	0	83

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet.

Niestety tak częsty brak odpowiedzi na pytanie dotyczące uzyskanej gratyfikacji po ukończeniu studiów wskazuje, że nie zawsze pracodawcy doceniają podwyższanie kwalifikacji przez swoich pracowników. Tylko absolwenci kierunku administracja i pedagogika II stopnia oraz filologii uzyskali awans na wyższe stanowisko. Przeszeregowanie płacowe dotyczyło już większej liczby absolwentów. Oprócz tych, którzy uzyskali awans zawodowy przeszeregowani płacowo zostali absolwenci z kierunku ekonomia studiów II stopnia, pedagogika studiów I stopnia, czy stosunków międzynarodowych.

Brak docenienia przez pracodawców nie zraża absolwentów do podejmowania trudu samorozwoju i podnoszenia kwalifikacji poprzez dalszą edukację. Najdalej mierzą absolwenci ekonomii i administracji II stopnia, gdyż odpowiednio 13% i 3% z nich myśli o kontynuowaniu studiów na studiach III stopnia, czyli na studiach doktoranckich. Największy odsetek absolwentów stosunków międzynarodowych myśli o kontynuowaniu studiów na poziomie studiów II stopnia. Należy zauważyć, że w przypadkach, gdy w ofercie Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej jest możliwość kontynuowania studiów na poziomie II stopnia absolwenci chętnie biorą

taką możliwość pod uwagę (pedagogika, administracja). Dużym zainteresowaniem cieszy się możliwość kształcenia ustawicznego. Absolwenci zamierzają podejmować studia podyplomowe oraz poszerzać i zdobywać nową wiedzę na różnorodnych kursach. Bardziej szczegółowe informacje na temat dalszych planów edukacyjnych zostały zawarte w tabeli 8.

Tabela 8. Struktura absolwentów wg kier. studiów oraz dalszych planów edukacji (w%)

kierunek studiów	studia doktoranckie na innej uczelni	studia drugiego stopnia na KPSW	studia drugiego stopnia na innej uczelni	studia podyplomowe na KPSW	studia podyplomowe na innej uczelni	inne formy np. kursy	brak odpowiedzi
administracja I stopnia	nie dotyczy	29	14	0	14	29	14
administracja II stopnia	3	nie dotyczy	nie dotyczy	15	8	38	44
ekonomia II stopnia	13	nie dotyczy	nie dotyczy	26	0	13	63
budownictwo	nie dotyczy	0	50	0	0	0	50
geodezja i kartografia	nie dotyczy	0	50	0	0	0	50
pedagogika I stopnia	nie dotyczy	43	0	14	0	43	0
pedagogika II stopnia	0	nie dotyczy	nie dotyczy	41	15	30	22
filologia	nie dotyczy	29	0	43	0	14	14
stosunki międzynarodowe	nie dotyczy	0	83	0	0	0	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet.

O jakości kształcenia i zadowoleniu absolwentów świadczy chęć kontynuowania nauki właśnie w murach Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy.

4. PODSUMOWANIE

Zdecydowana większość absolwentów Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy to kobiety, szczególnie na kierunkach pedagogika i administracja. Absolwenci studiów I stopnia częściej pochodzą z miasta, a II stopnia z terenów wiejskich. Porównując zamieszkanie i zatrudnienie w zależności od stopnia ukończonych studiów można wysunąć, wniosek, że mieszkańcy wsi częściej decydują się kontynuować studia na II stopniu. Ma to związek z większym odsetkiem ab-

solwentów zatrudnionych i to w swoim zawodzie właśnie po ukończeniu studiów II stopnia. Badania wykazały, że zatrudnieni absolwenci pracują przede wszystkim na umowę o pracę. Tylko absolwenci kierunku budownictwo i administracji II stopnia wskazali inne formy zatrudnienia niż umowa o pracę, czy umowa zlecenie. Natomiast absolwenci filologii pracują zarówno na umowę o pracę jak i umowę zlecenie. Mimo iż większość absolwentów posiada zatrudnienie, a absolwenci II stopnia częściej wykonują pracę zgodną z ukończonym kierunkiem studiów, to i tak część z nich nosi się z zamiarem zmiany pracy. Może to wynikać z niedowartościowania przez pracodawców pracowników, którzy ukończyli kolejny etap kształcenia. Gratyfikację uzyskali przeważnie absolwenci pedagogiki i administracji, którzy zatrudnieni są w zawodzie, czyli w strukturach administracji państwowej, czy samorządowej takich jak urzędy, czy szkoły, gdzie istnieją jeszcze siatki płac. Szukając zatrudnienia jako efektywne źródła pozyskania ofert pracy respondenci podają przykład ogłoszeń, czy polecenie przez znajomych, bądź rodzinę. Zastanawiający jest fakt braku pozyskania odpowiednich ofert z Urzędów Pracy. Skoro absolwenci znajdują zatrudnienie to zapotrzebowanie na pracowników jest, a brak ofert w Urzędach Pracy może świadczyć o niepozyskiwaniu ofert pracy dla absolwentów szkół wyższych przez te instytucje. Brak gratyfikacji po ukończeniu studiów nie zraża absolwentów do dalszego samorozwoju i planowania dalszej edukacji. Wskazywanie Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy jako miejsca dalszej edukacji wskazuje na zadowolenie absolwentów z jakości oferowanego kształcenia. Wskazania innej placówki przy wyborze studiów II i III stopnia jest związane z brakiem takiej oferty na rodzimej uczelni. Mimo, iż duży odsetek absolwentów pracowało podczas toku studiów to zadawalający jest fakt przyrostu zatrudnienia po zakończeniu danego etapu kształcenia.

BIBLIOGRAFIA

- Bazeli B., *Raport z badania losów zawodowych i edukacyjnych absolwentów kierunku „ekonomia” KPSW w Bydgoszczy. Rocznik 2014*, [w:] A. Czyżewski, D. Czakowski (red.), *Efektowność ekonomiczna i adekwatność społeczna w wyborach gospodarczych*, Wydawnictwo KPSW w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2015.
- www.isap.sejm.gov.pl/ – Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 marca 2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym Dz. U. z 2012 r. poz. 572, 742, 1544, z 2013 r. poz. 675, 829, 1005, 1588, 1650, z 2014 r. poz. 7, 768, 821, 1004, 1146, 1198, z 2015 r. poz. 357, 860, 1187, 1240, 1268, 1767, 1923, z 2016 r. poz. 64 –[21. 06. 2016].

Mgr Maryla Bieniek-Majka
Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy
ul. Toruńska 55-57
85-023 Bydgoszcz